

ГИСТОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

СӨЖ

Тақырыбы: Адам эмбриогенезі. Дамудың
қауіпті кезеңдері

Топ: ЖМ15-27-2

Тексерген: Жаңбырбаева А

Орындаған: Бекен О

Факультет: ЖМ

Мамандығы: 5В130100-

«Жалпы медицина»

Алматы, 2016ж.

Жоспар:

- I.Кіріспе
- II.Негізгі бөлім
 - Онтогенез
 - Сперматогенез. Овогенез
 - Эмбриогенез
 - Ұрықтану
 - Бөлшектену,Имплантация
 - Гаструляция
 - Гистогенез бен органогенез
 - Дамудың қауіпті кезеңдері
- III.Қорытынды
- IV.Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Кіріспе

- Сүтқоректілер мен адамның эмбриональдық дамуын зерттеу, бұлардағы жалпы ұқсастықтарды байқауға, сонымен қатар адам ұрығының даму ерекшеліктерін анықтауға жол ашады
- Адам денсаулығы ол туылмай тұрып түзіледі. Ұрықтандырудан бастап жұмыртқа клеткасында анықталған. Генетикалық жоспар бойынша қиын процестер құрылу және барлық мүшелер дамуы және келешек органдардың жүйесінің дамуы.

Адам ұрығының эмбриогенезі онтогенездің бір бөлігі де, бірнеше сатылардан тұрады:

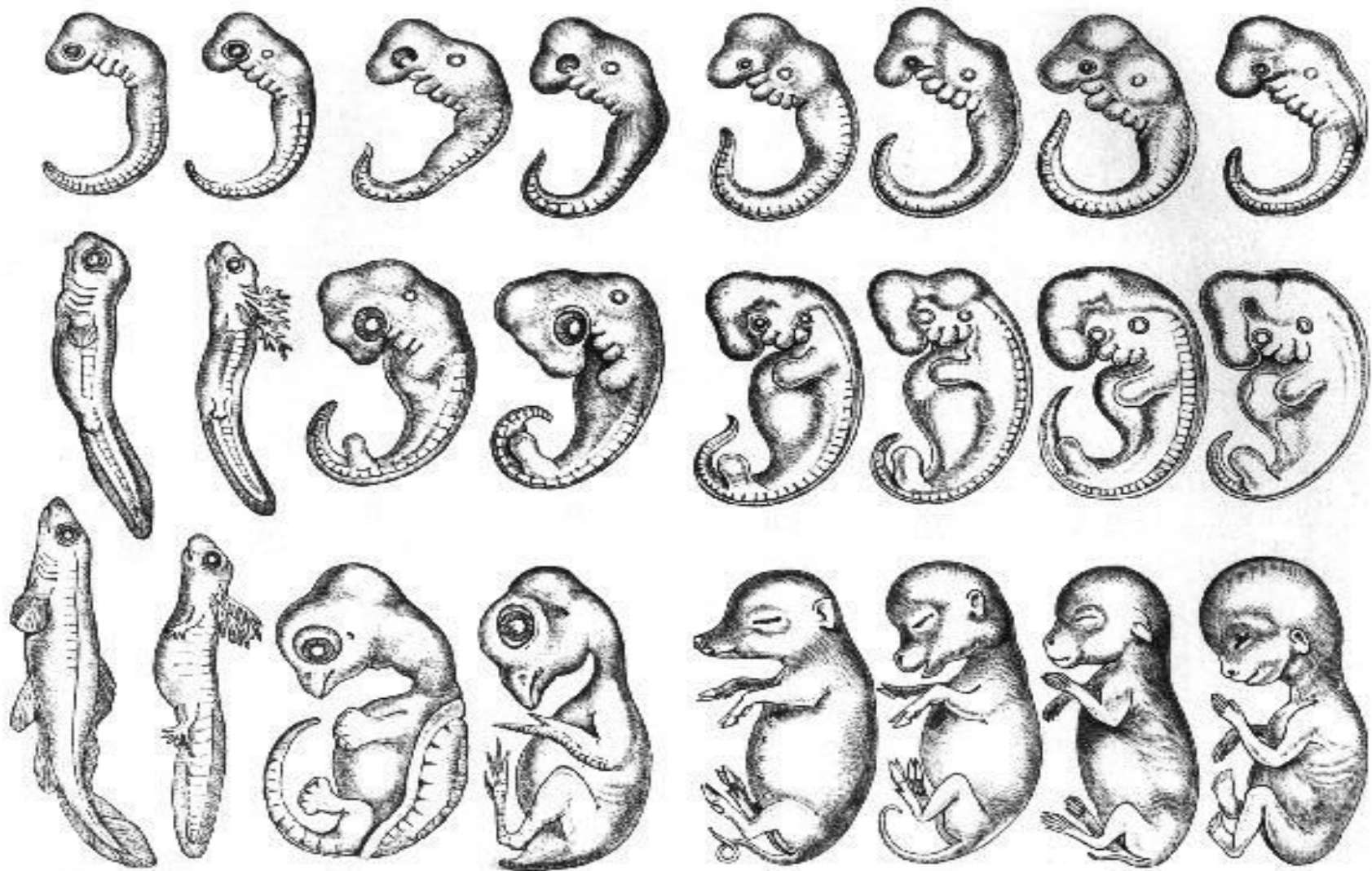
I-ұрықтану, нәтижесінде зиготаның пайда болуы

II-пайда болған зиготаның бөлшектенуі, осының нәтижесінде, бластоциста пайда болуы

III-гастрюляция, ұрық жапырақшаларының түзіліп, одан ұрықтың біліктік мүшелерінің дамуы.

IV-гистогенез бен органогенез

V-жүйелер дамуы системогенез

Эмбриондық даму кезіндегі
өзгешеліктер

Негізгі бөлім

Онтогенез

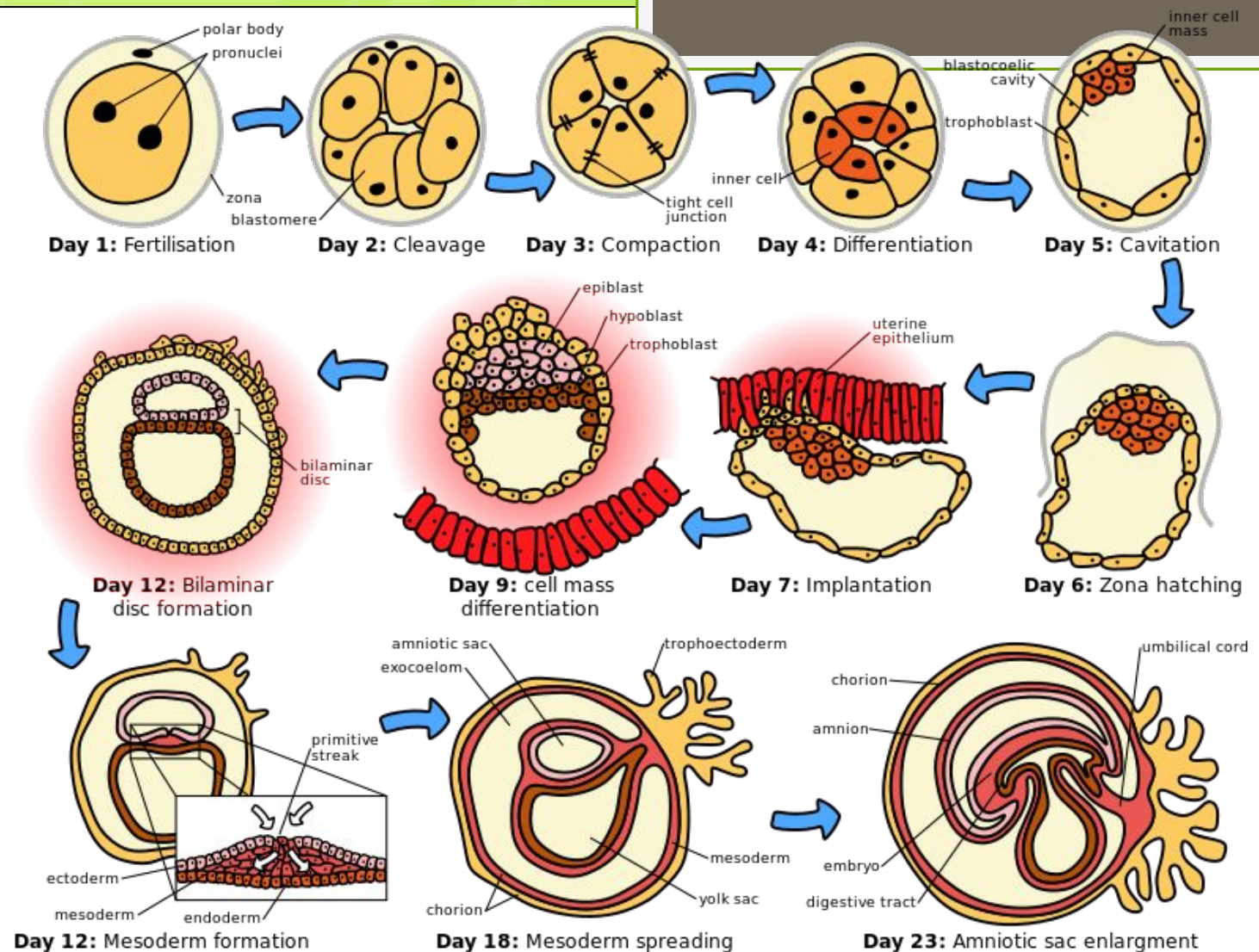
- Онтогенез (грек ontos – нағыз, нақты және генез) – организмнің жеке дара дамуы. Онтогенез ұрық болып түзілуінен бастап, тіршілігінің соңына дейінгі барлық өзгерістердің жиынтығы. Онтогенез терминін неміс биологы Э.Геккель ұсынған (1866).

Гаметалардың қалыптасуы

Рисунок 1. Мейоз (схема)

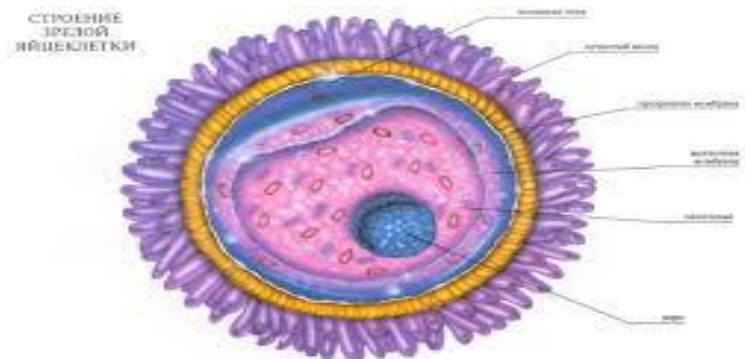
Адам эмбрионгенезінің алғашқы апталары

Аталық және аналық жыныс жасушалары

Сперматогенез (грек, *sperma* — шәует, *genesis* — шығу тек) — еркек жануарлардың жыныс безінде жүреді. Бұл процесс кезегімен өтетін төрт кезеңнен: көбею, өсу, жетілу және қалыптасу кезеңдерінен тұрады

- **Овогенез** (ovogenesis, лат. ovum — жұмыртқа, genesis — шығу тегі) — жұмыртқа жасушасының даму процесі. Овогенез көбею, өсу және жетілу кезеңдерінен тұрады.

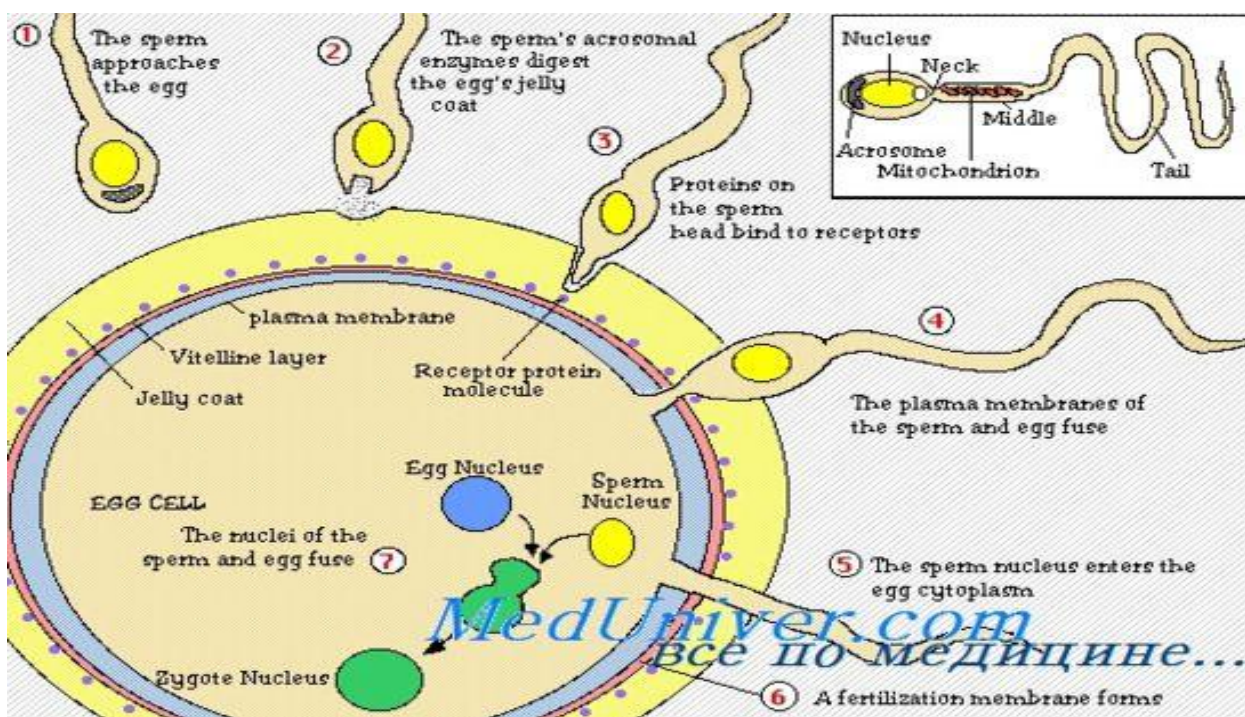
Эмбриогенез

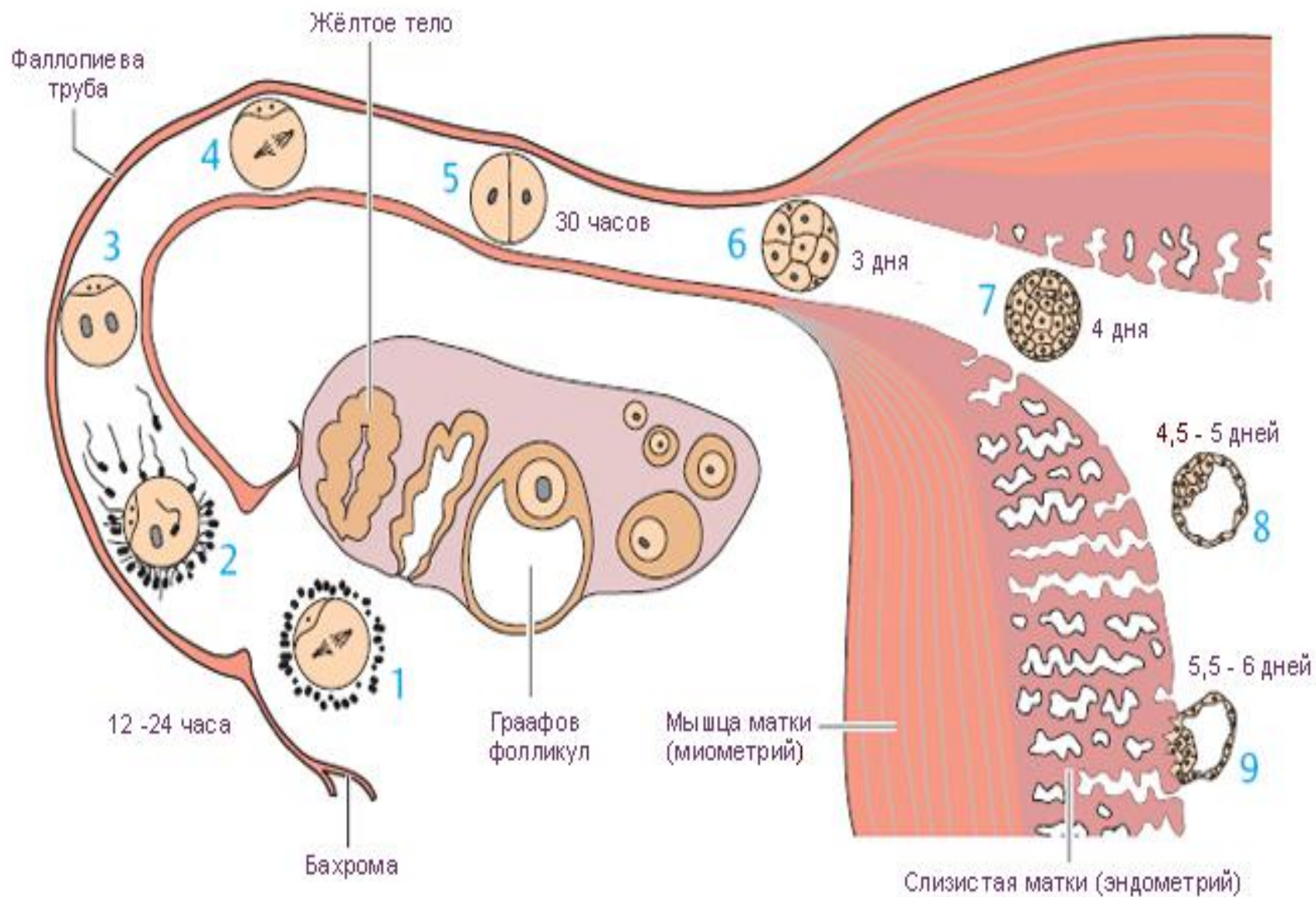
Эмбриогенез (ағылш. *embryogenesis*, гр. *embryon* — ұрық, *genesis* — шығу тегі) — ұрықтанғаннан бастап жұмыртқадан жарып шыққанға немесе енесі құрсағынан туғанға дейінгі ұрықтың (эмбрионның) даму мерзімі. Эмбриогенез — жануарлар мен адам организмдерінің жеке даму процесінің (онтогенезінің) бастапқы кезеңі.

Эмбриональдық даму кезеңдері

Ұрықтану — аталық және аналық жыныс клеткаларының қосылуынан зиготаның пайда болуы. Ал бұл жаңа организмнің бастамасы болып табылады. Ұрықтану негізіне жынысты көбею және ата-анасынан ұрпағына тұқым қуалайтын белгілердің берілуі жатады

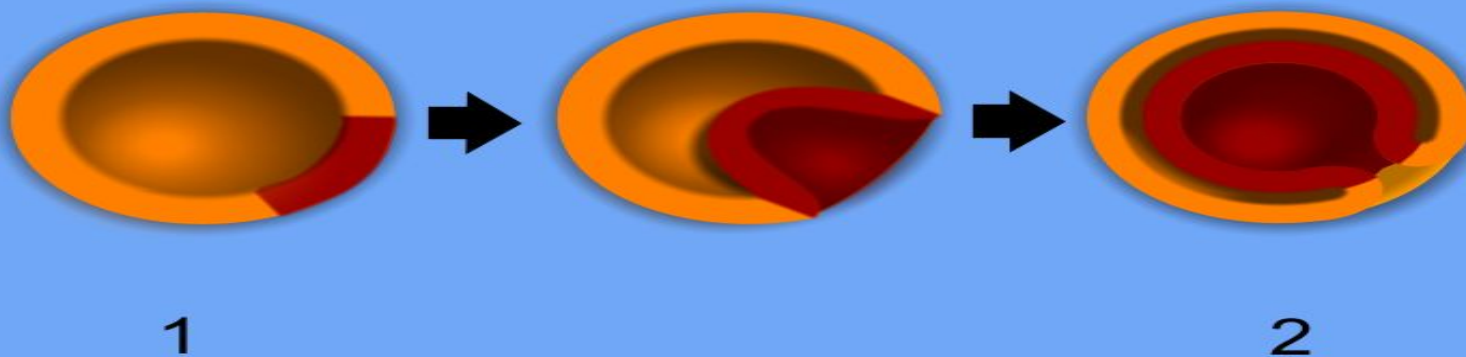
Бөлшектену,Имплантация

- **Бөлшектену**-зиготаның митоз жолымен,жүйелі түрде бөлініп,бластомерлердің пайда болуы.Зигота митоз сатыларынан өтіп,ең сонында 2 бластомерге айналады. Адамдарда бөлшектені толық,тең емес,асинхронды жүреді.
- **Имплантация**-ұрықтың жатырдың кілегейлі қабығына жабасып,енуі.2 сатысын ажыратады.Адгезия(жабысу), инвазия(ену).Имплантация 40 сағатқа созылады.

Гаструляция — гаструлану, ұрықтың іштегі дамуы барысында бластула жасушаларының одан әрі көбеюімен, өсуімен, жетіліп бағытты орын ауыстыруымен және сапалы айырмашылықтар мен өзгерістердің жүруімен сипатталатын күрделі биохимиялық және морфогенетикалық процесс.

Гаструляция

1-бластула; 2-гаструла

Гистогенез бен органогенез

- Ұрықтық дамудың 2-3 аптасында ұрық жапырақшалары мен мезенхиманың дифференциялануы жүзеге асады. 3-апта басында ұрық денесіндегі жасушалардың біразы тіндер бастамасы мен ұрықтың мүшелерін түзуге қатысса, екіншілері ұрықтан тыс мүшелерді түзеді. Ұрық тіндерінің түзілуі детерминация және коммитировтік жолдармен жүреді.

- Бала организмiне негiзгi бiр заңдылықпен ұдайы жүрiп отыратын, өсу және даму құбылысы тән болып келедi. Бала туылғаннан кейiн жасына байланысты тиiстi кезендерден өтедi.
- Күнделiктi жұмыста қолдану үшiн, барлық балалық шак төмендегiдей болып бөлiнетiн, Н.П. Гундобин ұсынған жоба ыңғайлы болып келедi.

Құрсақ iшiнде (жатыр iшiнде) даму кезеңi 2 сатыдан тұрады:

- Эмбриондық даму сатысы (алғашқы 2-3 ай).
- Плацентарлық даму сатысы (3 айдан туғанға дейiн).

Развитие эмбриона

BEAUTYFAMILY

Дамудың қауіпті кезеңдері

Әр түрлі факторлардың әсерінен сезімтал онтогенездің кезеңдерін- қауіпті, ал зиян келтіретін факторларды- теротегенді факторлар да.

Адам эмбриогенезі 3 қауіпті кезеңдерге ажыратылады:

1. имплантация- эмбрионның жатырдың кілегей қабатына енуі(ұрықтанғаннан кейін 6-7 тәул.)
2. плацентация-плацентаның түзілуі(ұрықтанғаннан кейін 14-15тәул.)
3. туылуы(39-40апта).

Тератогенді факторлардың әсері дамудың бірінші қауіпті кезеңін имплантацияның кеш өтуіне, ұрықтың ерте өліміне әкеледі.

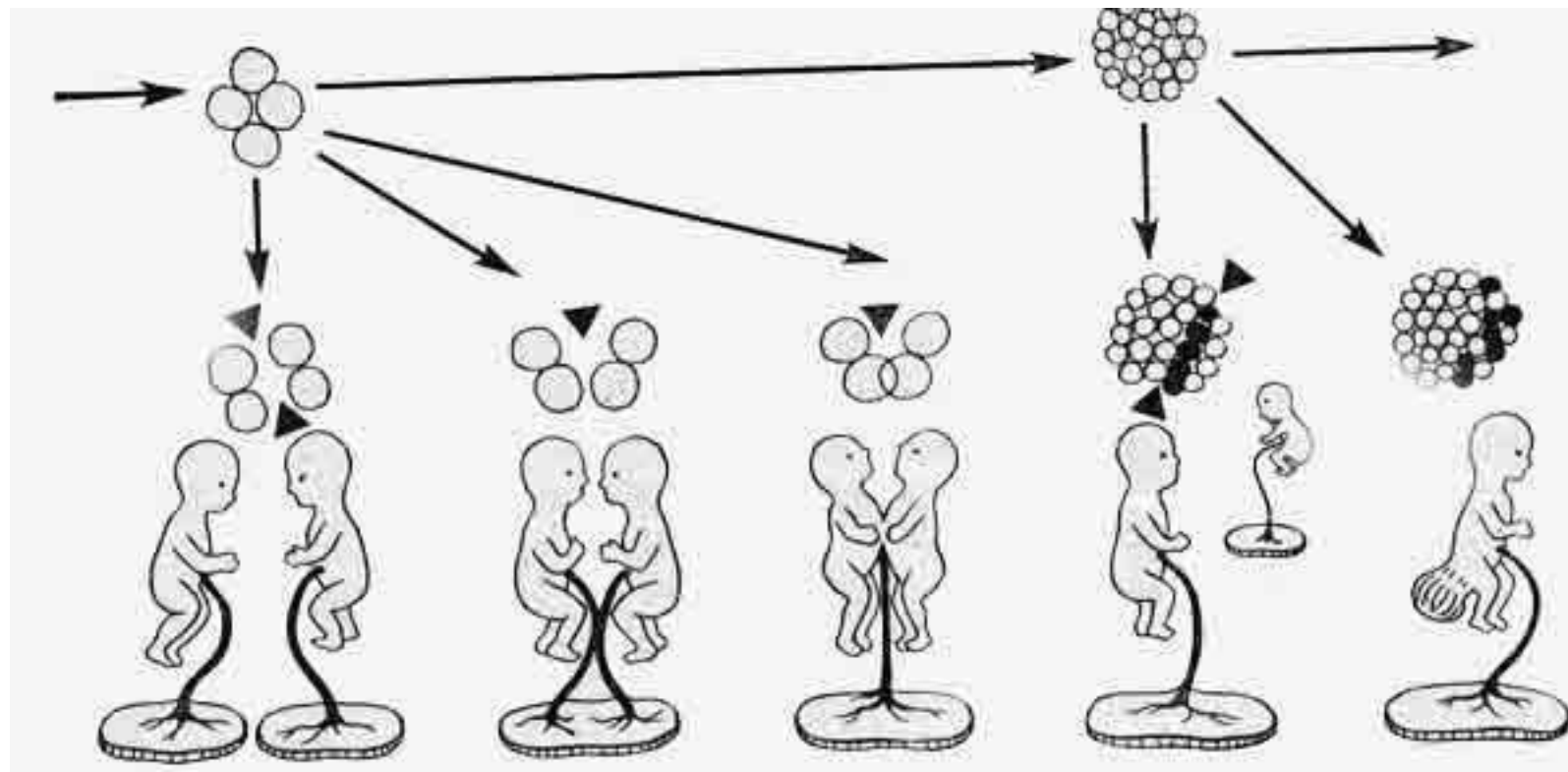
- Екінші қауіпті кезеңдегі зиянды әсерлер туа біткен кемтарлықтарға әкеледі.
- Гаметопатия – бұл ұрықтануға дейінгі гаметалардағы патологиялық өзгерістер. Бұл өзгерістерге спонтанды түсікке және тұқым қуалайтын ауруларға әкеледі.

Бластопатиялар –

ұрықтанудан кейінгі алғашқы 2-ші аптадағы зиготаның зақымдалуы. Осы кезеңде зақымдану факторының әсеріне ұрықтың жауап беру «барлығы немесе ештеңе» принципімен, яғни ұрық тіршілігін жояды немесе репаративтік қабілеті жоғары болса әсер еткен факторларды «сезбей» ары қарай дамиды. Бір қатар жағдайларда осы кезеңдегі ұрықтарда бластопатиялар деп аталатын патологиялық өзгерістер кездеседі:

Симметриялық не ассиметриялық егіздер ақаулығы(толық не толық емес ажырыған егіздер)

-Сиреномиелия және циклопия

-Жатырдан тыс жүктілік

Жүктіліктің алғашқы 15-тәул.ұрықтың шетінеу жиілігі өте жоғары болады же барлық ұрықтанған жұмыртқаның 35-50% құрайды.

Қорытынды:

- Эмбриогенез— ұрықтанғаннан бастап жұмыртқадан жарып шыққанға немесе енесі құрсағынан туғанға дейінгі ұрықтың (эмбрионның) даму мерзімі.
- Адам ұрығының құрсақта дамуы орта есеппен 280 тәулікке (10 айға) созылады.
- Әр түрлі факторлардың әсерінен сезімтал онтогенездің кезеңдерін- қауіпті, ал зиян келтіретін факторларды- теротегенді факторлар да.
- Әр кезеңге сәйкес өте күрделі процесстер жүреді,соған байланысты жүкті әйел өз-өзін күтіп,зиянды заттар пайдаланбай,сақ болып жүруі керек!

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- Цитология.Эмбриология.Гистология
Ж.О.Аяпова 2007 ж
- Гисталогия ,Цитология и Эмбриология. О.В. Волкова,Ю,К Елецкий. М, Медицина,1996г
- Эмбриология негіздері Т.Ж. Умбетов, Т.Ж Бірімов, Ақтобе,1996 ж
- Основы гисталогии полости рта и зубов Р.И.Юй Алматы 1996г
- www.google.kz
- kk.wikipedia.org